І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 193. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 8-го ЖОВТНЯ 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 8, 1958 No. 193. VOL. LXV

В БІЛОМУ ДОМІ ВІДБУЛИСЯ ПЕРЕДВИБОРЧІ НАРАДИ РЕСПУБЛІКАНЦІВ

Вашингтон. — В понеділок, дня 6 жовтня ц. р. през. Айзенгавер відбув у Білому Домі спільну зустріч із членами проводу республіканської партії, присвячену обговоренню справ зв'язаних з листопадовою виборчою кампанією. У нарадах взяли участь крім през. Айзенгавера віце-президент Ричард Ніксон, провідник республіканців Мід Алкорн, сен. Еверетт М. Дирксен з Іллиной, сен. Ендрю Шеппел з Кензас, сен. Леверет Солтонстолл з Массачусетс, конґресмени Ліо Е. Аллен та Леслі Арендс з Іллиной, Чарлз А. Галлек з Індіяни і Ричард М. Симпсон з Пенсилвенії, призначений востаннє асистентом Президента ген. Вилтон Б. Персонс, адміністративний асистент Говард Пайл і фінансовий голова Республіканського Крайового Комітету Спенсер Олін. Після відбутої наради проголошено комунікат, в якому висловлено пересторогу, що евентуальна перемога демократів у листопадових виборах приведе у своєму наслідку неминуче до націоналізації і соціялізації американської індустрії, що матиме шкідливий вплив на розвиток вільної ініціятиви у ЗДА. У висліді нарад вирішено зактивізувати видатно передвиборчу кампанію. През. Айзенгавер погодився в цій кампанії на якнайактивнішу участь і виступати із промовами частіше, як це було пляновано. Під час зустрічі в Білому Домі обговорено теж проблеми закордонної політики, особливо ж справу конфлікту у протоці Формози і висловлено повне довір'я для заходів, здійснених през. Айзенгавером у цьому напрямку. Взяв участь в обговоренні цієї справи теж і през. Айзенгавер, який з'ясував присутнім, що ЗДА дотримуються в цій справі певних принципів так же само, як під час другої світової війни входили у гру не тактичні чи які інші, але принципові справи. Обговорювано на нарадах у Білому Домі теж справу партійних фондів і ствержено незадовільний стан у цій ділянці, але през. Айзенгавер — згідно із заявою Алкорна — ніяких конкретних проєктів щодо поправи цього стану не подав. В комунікаті, виданому після наради, з'ясовано успіхи республіканського уряду в господарській і зовнішньо-політичній ділянках, як теж і принципи, що їх дотримується республіканська партія у змаганні до утривалення миру і добробуту нації.

Вільямс твердить, що тільки північні демократи розв'яжуть справу інтеґрації

Меточин, Н. Дж. — Демократичний кандидат на сенатора ЗДА Гаррисон А. Вільямс промовляв на прийнятті в Кемдені, Ню Дж., і заявив, що недостача відповідного морального проводу спричинила те, що південні демократи є проти об'єднання шкіл, а північні демократи хотіли б цю проблему позитивно розв'язати. Вільямс закликав вибрати до Конґресу більше північних демократів, і тоді можна буде зліквідувати те напруження, яке заіснувало в південних стейтах внаслідок здійснювання зарядження Найвищого Суду про об'єднання шкіл. За вибір Вільямса промовляв губернатор Ню Джерзі Роберт Б. Майнер, який сказав, що державний секретар Джан Ф. Доллес веде політику, яка може спричинити війну, й тим способом настроював проти республіканців 600 жінок, що були присутні на зборах.

Страйк корабельних працівників закінчився

Ню Йорк. — 6-го жовтня закінчився страйк корабельних працівників, який тривав шість днів і який був частинно спаралізував рух у портах на Східньому побережжі ЗДА. Голова Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій Джордж Міні повідомив, що представники Американської Торговельної Фльоти погодилися прийняти ті пропозиції, які він, як посередник, предложив. Після того голова Міжнародної Організації Командантів і Лоцманів капітан Роберт Е. Диркін заявив, що члени спілки негайно вернуться до праці. Внаслідок цього порозуміння 7-го жовтня зможуть нормально курсувати кораблі в східніх і південних портах цієї країни. До закінчення страйку причинився Джордж Міні.

Ґарриман вперто відмовляється виявити свої пляни на 1960 рік

Ютика, Н. Й. — Демократичний губернатор Ню Йорку Аверел Гарриман заявив на пресовій конференції, що старається про перевибір на своє становище і вперто відмовлявся сказати влізливим журналістам, чи він кандидуватиме в 1960 році. Гарриман сказав, що старатиметься здійснювати свою програму, якщо буде вибраний на губернатора Ню Йорку, але не хотів сказати, скільки часу треба на здійснення цієї програми, і чи її можна б було скінчити до 1960 року. Коли журналісти далі докучали йому запитами про пляни 1960 року, Гарриман сказав, що ще не знає кого б він підтримував через два роки, бо тепер є багато осіб, які надавалиб ся на демократичного кандидата на президента в 1960 році.

Зрезиґнував суддя Найвищого Суду ЗДА — Гаролд Гіц Биртон

Вашингтон. — Суддя Найвищого Суду ЗДА Гаролд Гіц Биртон 6-го жовтня вніс резиґнацію на руки президента Айзенгавера, який „з жалем прийняв" цю резиґнацію та висловив йому подяку за те, що він служив країні з найбільшою відданістю. Президент відписав судді Биртонові так: „Вирішення суду допомагають формувати долю країни, як це бувало і в минулому. Здійснювання цього накладало на Вас великі обов'язки, які Ви, як я знаю, виконували сумлінно і вдумливо". Резиґнація судді Биртона дає можливість Президентові найменувати вже п'ятого члена Найвищого Суду. В 1953 році він найменував головного суддю Найвищого Суду — Ірла Воррена, в 1955 році — суддю Джана Маршалла Гарлана, в 1956 році — суддю Вільяма Дж. Бреннена і в 1957 — Чарлза Івенса Віттекера. Судді Гюго Г. Блек, Фелікс Франфуртер і Вільям О. Даґлес найменовані ще президентом Ф. Д. Рузвелтом, а суддя Том С. Кларк має номінацію від Гаррі С. Трумана. Президент найменує нового суддю на місце Биртона, який залишає свій пост в понеділок 13-го жовтня на рекомендацію лікарів після того, як закінчив 70 років життя. Сенат мусітиме затвердити в січні новоназначеного суддю.

„Морський Вовк" був під водою 60 днів

Ню Лондон, Коннектикат. — Атомовий підводний човен „Морський Вовк" встановив новий рекорд, коли 6-го жовтня з тріюмфом в'їхав до свого матірнього порту Ню Лондону після того, як впродовж 60 днів плив під водою. „Морський Вовк" почав був свою плавбу 7серпня ц. р., коли занурився у воду на середньому Атлантику. Минулорічний рекорд побуту під водою становив 31 день і 5 годин та 30 мінут, і його був встановив атомовий підводний човен „Скейт". „Морський Вовк" зробив 14,500 морських миль під час цієї подорожі. Капітан Ричард Б. Леннінґ заявив журналістам, що члени залоги поводилися дуже добре і плавба відбувалася без жадних непередбачених випадків. „Морського Вовка" вітали в порті губернатор Абрагам Рібікофф, контрадмірал Гаймен Дж. Ріковер та інші військові і цивільні достойники.

Українські Лісники відбули Загальні Збори свого Т-ва ОБУЛІД

Ню Йорк. — Як щороку — українські лісники відбули в дні свого патрона Св. Остафія Звичайні Річні Загальні Збори, 12-ті з черги від заснування т-ва. Збори відбулись 4-го жовтня в Українському Народному Домі в Ню Йорку. Збори проходили під знаком дискусії про доцільністі впроваджених минулого року змін, які вповні себе виправдали і їх залишено й одобрено. Осідок Т-ва залишено в Ню Йорку на загальне бажання членів, висловлене листовно майже з усіх скупчень лісників і в Канаді і в ЗДА. Численну участь у зборах, крім місцевих і з поблизьких околиць, взяли лісники через умандатованих делеґатів, з Канади та ЗДА зі стейтів: Коннектикат, Пенсилвенія, Іллиной, Мишиґен, Міннесота, Місурі та Савт Каролайна, як теж з Англії, Німеччини, Австрії, Арґентини, Австралії і Цейлону. Новий Провід Т-ва обрано в складі: інж. Іван Вінтоняк, лісмайстер ОБУЛІД-у надл. Евстахій Бачинський, лісовий контролер, та ліcн. Лев Пришляк, скарбник. Надрядним органом Т-ва є Сеніорат Українських Лісників, в склад якого входять: проф. Всеволод Левицький, інж. Роман Юркевич та інж. Богдан Лучаковський обрані насталo ще минулого року. Загальні збори пересилають привіт усім українським лісникам у Рідному Краю і на еміґрації. Президію зборів очолювали усі дотеперішні голови Т-ва, а саме: інж. Богдан Лучаковський, інж. Іван Вінтоняк, та Петро П'ясецький. По зборах відбулась розвагова частина, в якій взяли участь родини лісників, їх жінки й діти та запрошені гості. Мист. Михайло Мороз поділився з присутніми спогадами про свої зустрічі з українськими лісниками у Рідному Краю.

ЦЬОГО ТИЖНЯ КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ ВИСТУПИТЬ В НЮ ЙОРКУ І НЮАРКУ

Капеля Бандуристів ім. Т. Г. Шевченка

В четвер, п'ятницю і суботу цього тижня славна наша Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка під мистецьким проводом Григорія Китастого і Володимира Божика гоститиме в метрополії Ню Йорк — Ньюарк і дасть чотири концерти, з того один на бенкеті для вшанування великого приятеля українців та української визвольної справи, сенатора Г. Александра Смита. Перший концерт Капелі в цій метрополії відбудеться вже в четвер, 9-го жовтня, о год. 7:30 ввечорі в залі академічного театру Колумбійського Університету при 116-ій вулиці в Ню Йорку. Другий концерт в Ню Йорку відбудеться наступного дня, в п'ятницю 10-го жовтня, також є год. 7:30 ввечорі в залі школи Стайвесанта при 15-ій вулиці і 1-ій евені. Концерт в Ньюарку відбудеться у великій залі Опери при 383 Вашинґтон вулиці о год. 6-ій ввечорі і того самого дня Капеля дасть концерт на бенкеті в честь сенатора Г. Александра Смита, що відбудеться дві години пізніше в залі Української Централі при 180 William вулиці. Це є прощальні концерти Капелі перед її виїздом в концертове турне по столицях европейських країн.

Вільний Китай вважає перемир'я в Квімої за підступ комуністів

Тайпей. — Речник китайського націоналістичного уряду на Формозі (Тайвані) заявив, що 30-річний досвід китайських націоналістів з комуністами говорить про те, що скільки разів комуністи прикидаються миролюбними, вони завжди приготовляють нову атаку. Тому вільний Китай ставиться з найбільшим недовір'ям до останньої комуно-китайської заяви про одностижневе перемир'я в протоці Формози. Він уважає, що це не перемир'я, а тиша перед бурею. Вільний Китай відкинув пропозицію комуністів щодо безпосередніх переговорів про дальшу долю Формози (Тайвану), чи пак — у комуністичній фразеології — про „визволення Тайвану". Американські кола відразу передбачували це, бо прийняття комуністичної пропозиції націоналістами було б політичним самогубством для уряду на Формозі — коментує преса. Однак речник того уряду заявив, що китайські націоналісти з свого боку не порушуватимуть перемир'я. Таким чином від понеділка вранці панує в протоці Формози повна тиша — не грають ані комуністичні гармати з Амою, ані націоналістичні з Квімою. До Квімою причалила з Формози корабельна валка, з якої вивантажено 2.000 тонн різного товару. Американські кораблі проводили її на міжнародних водах. Однак заступник державного секретаря Християн Гертер заявив у Вашинґтоні, що коли комуністи будуть продовжувати заповіджене перемир'я, то американські кораблі перестануть супроводити націоналістичне постачання. Гертер привітав комуно-китайську заяву, як „хід у напрямку перемир'я" і тому заповів, що Америка „уважно студіюватиме її у тісному порозумінні з своїм союзником, Китайською Республікою, яка, очевидно, є безпосередньо заінтересована". Християн Гертер звернув увагу на привично пропаґандивно - наклепницьку фразеологію комуністів у тій заяві Пейпінґу з викривлюванням дійсної американської політики. — Тим часом на Формозу прийшов з Америки транспорт ракет "Nike-Hercules". — Нікіта Хрущов склав нову заяву про ситуацію на Далекому Сході, в якій „спростував", що СССР тільки тоді встрянув би у тамошній конфлікт, якщо ЗДА заатакували б комуністичний Китай. У пів-офіційній американській відповіді сказано, що ЗДА ніколи не збиралися атакувати китайських комуністів. Зате ці останні стріляють проти Квімою з совєтських гармат.

Індія хоче „негайної" заборони всяких дальших атомових експериментів

Об'єднані Нації. — Індія зголосила в Об'єднаних Націях внесення, щоб Ґенеральна Асамблея проголосила негайну заборону всяких дальших атомових і водневих штучних вибухів. Індійська резолюція, властиво, складається з трьох вимог: проголосити заборону вибухів, поручити міжнародній конференції, що збірається в Женеві 30 ц. м. в цій справі, щоб вона обов'язково дійшла до згоди щодо встановлення контрольної системи, та щоб вона повідомила ОН про вислід своїх нарад. Індійська резолюція йде по лінії давньої совєтської пропаґанди. Майже одночасно з нею Совєти також зголосили подібну резолюцію. Ці обидві резолюції не беруть під увагу становища ЗДА й Англії, що остаточне припинення ядрових експериментів залежить від успішного встановлення контрольної системи, яка внеможливила б Совєтам порушення того договору. ЗДА заповіли, що вони готові припинити на рік свої експерименти відразу з днем 30-го жовтня коли тільки почнуться Женевські переговори. Хоча Совєти проголосили гучно 31-го березня ц. р., що вони припиняють свої експерименти, проте в минулому тижні вони крадькома знову їх поновили.

Канцлер Аденауер з візитою у бельгійського короля

Брюссель. — Західньо-німецький канцлер д-р Конрад Аденауер приїхав до Брюсселю на Світовий Ярмарок. Хоч ці дводенні відвідини не мають офіційного характеру, проте заповіджено, що бельгійський король Болдуін прийме на авдієнції і гоститиме сніданком старого канцлера. Двократний наїзд німців на Бельгію у першій і другій світових війнах і спустошення, що його вони там зробили, вчинили бельгійців смертельними ворогами німців. Проте сьогодні, завдяки мудрій політиці державних мужів, існує бельгійсько-німецька співпраця в НАТО, Західньоевропейській Унії, Економічній спільноті та Евратомі.

325-ий Відділ УНС в Бруклині відзначить в найближчу неділю своє 50-річчя

КОНҐРЕСМЕН ВІКТОР АНФУЗО ПРОМОВЛЯТИМЕ НА БЕНКЕТІ

Бруклин, Н.Й. — Товариство „Запорозька Січ", 325-ий Відділ Українського Народного Союзу, в найближчу неділю, 12-го жовтня, врочисто відзначатиме 50-річчя свого існування. Товариство було зорганізоване в 1908-му році групою молодих поселенців, а сьогодні нараховує 314 дорослих і 124 молодих членів, що забезпечені разом на понад 350,000 долярів. Т-во має за собою також велику історію громадської і добродійної діяльности. Врочистості відзначення 50-ліття цього заслуженого Т-ва відбудуться в місцевому Народному Домі при Grand Street о годині 5-ій вечора. У програмі врочистого бенкету, що його відкриє молитвою місцевий український католицький парох всч. о. Вол. Андрушків, є промови гол. предс. УНС п. Д. Галичина, екзекутивного директора УККА адв. Степана Яреми та конґресмена Віктора Л. Анфузо, відомого із свого „одноособового хрестоносного походу" проти комуністичних впливів в Італії, країні його народження, та з багатьох своїх корисних виступів в Конґресі. Мистецьку частину програми виповнять відомі

Конґр. Віктор Л. Анфузо

наші оперові співаки п-ні Марія Лисогір, дружина заступника гол. предсідника УНС та рівночасно і голови ювілейного 325-го Відділу п. Йосипа Лисогора, і баритон Лев Рейнарович, як також бандурист Мирослав Дяковський. Товстмастром бенкету буде адв. Іван Фліс. У програмі є також відповідне відзначення членів-основників Відділу.

ВЕСЬ КАТОЛИЦЬКИЙ СВІТ МОЛИТЬСЯ ЗА ВИДУЖАННЯ КРИТИЧНО ХВОРОГО ПАПИ ПІЯ XII

ОСТАННІ БЮЛЕТЕНІ ГОВОРЯТЬ ПРО ПОЛІПШЕННЯ В СТАНІ НЕДУЖОГО, ХОЧ КРИЗА ЩЕ НЕ МИНУЛА

Папа Пій XII

Кастель Гандольфо, Італія. — На першу тривожну вістку про критичну атаку паралічу, якої зазнав Папа Пій XII минулого понеділка, 6-го жовтня вранці, в усьому католицькому світі почались благальні молитви за видужання Святішого Отця. Впродовж дня здоров'я недужого надійно поліпшилось, але він все ще, згідно з останніми бюлетенями у вівторок, 7-го жовтня рано, перебуває між життям і смертю. Офіційні бюлетені не говорять виразно про характер недуги. Сказано лише про „труднощі в обігу крови". З неофіційних повідомлень виходить, що Папа дістав сціп крови, що утруднює її доплив до мозку, внаслідок чого прийшов параліч. Папа втратив спершу можність порушати руками й ногами, мову і зір, як теж не міг ковтати. Після негайних забігів він відзискав свідомість і зір та розпізнав приявних. У наступному лікарському бюлетені сказано, що „стан значно поправився, поскільки річ іде про обігові заБурення в мізку". Лікарі вказують на сильний організм Папи, який знову бореться з важкою недугою, проте підкреслюють, що „потрібні дальші обсервації, поки можна буде поставити остаточну прогнозу". Коли саме прийшла атака, і що тоді діяв Папа — не відомо, але здогадуються, що це сталося за його столом праці, бо Папа встає дуже швидко і починає працювати від 8 год. ранку. Негайно після того, як Папа дістав атаку і його перенесли до ліжка, уділено йому останнього Миропомазання, на випадок, якщо катастрофа прийшла б, поки Папа відзискав би притомність. Після того Папа, прийшовши до притомности, не прийняв Найсвятіших Тайн, і в цьому вбачають, що минулась безпосередня небезпека. Коли Папа захворів, почали наспівати паломники, які щоденно приїздять до літньої резиденції Папи з усіх закутків світу. Проте швидко очищено палац з усіх чужих осіб, а папська ґвардія швайцарців замкнула туди доступ. Як першого викликано постійного прибічного папського лікаря, професора Ріккардо Галеацці-Лізі з Риму. Він з свого боку телефонічно викликав професорів Пієтра Ґасбарріні, спеціяліста з університету в Больонії, та Фердінанда Кореллі, спеціяліста серцевих недуг, з університету в Римі. Пізніший бюлетень підписав також уролог, проф. Ерманно Мінґаццінi. Із Швайцарії викликано д-ра Павля Нігайса, спеціяліста старечих недуг. На вістку про недугу Папи поспішили з Риму до Кастель Ґандольфо негайно кардинали Клементе Мікара, вікарій римської дієцезії, Ніколя Каналі, президент Понтифікальної Комісії для Ватиканського Міста, і Джузеппе Піццардо, префект Святої Конґреґації. Прибули також три братаничі Папи — Карльо, Маркантоніо і Джуліо Пачеллі.

Не виключаючи, з уваги на пізній вік Святішого Отця — 82 року — трагічного кінця цієї недуги, часописи називають можливих кандидатів на його наступника на Апостольському Престолі. Тому, що теперішня колеґія кардиналів не має вже більшости італійців, не є виключений вибір не-італійського кардинала. Як найповажніших кандидатів називається вірменського патріярха Григорія Петра Аґаґіяніяна, французького кардинала Євгена Тіссерана та американського кардинала Спелмена з Ню Йорку. З-посеред італійських кандидатів вказують на архиєпископа з Міляно Батісту Монтіні, який був перший на черзі, щоб стати кардиналом, якщо Папа був би встиг скликати надзвичайну сесію Святішої Консисторії.

Ґомулка знову їде до Москви

Варшава. — Офіційно заповіджено, що в другій половині цього місяця Владислав Ґомулка, перший секретар польської комуністичної партії і фактичний диктатор нинішньої Польщі, виїде до Москви „з приятельськими відвідинами", прийнявши „запрошення" від Нікіти Хрущова. Він поїде на чолі цілої делеґації, у склад якої увійде також комуно-польський прем'єр Юзеф Циранкевіч. Це вже другі відвідини Ґомулки в Москві протягом останніх трьох місяців, бо в серпні він також їздив туди. На другий тиждень заповіджено наради Центрального Комітету польської комуністичної партії. Про причини теперішнього „запрошення" польських комуністів до Москви — нічого не сказано.

В АМЕРИЦІ

● **Чарлз Б. Дешфілд** з Вест Мілтону, Па., вніс скаргу до суду в Гаррисбурґу проти фабрики цигарок „Честерфілд" (Ліґґет енд Меєрс Табакко компані), в якій домагається 750.000 дол. відшкодування за те, що захворів на пістряка легенів, курячи цигарки, продуковані цією фабрикою від 1926 до 1957 р-у.

● **Нюйоркський сенатор-республіканець Ірвінґ Айвс**, 62-ох років, захворів на легшу форму паралічу і мусітиме лежати в шпиталі коло 10-ох днів якщо недуга не погіршає. Він має за велике тиснення крови, і тому відмовився ще раз кандидувати на сенатора. Лікарі ствердили, що його здоров'я поліпшилося.

● **Губернатор Ню Йорку Аверел Гарриман** назвав губернатора Аркензо „зрадником демократичних ідеалів" і порівняв його до Відкуна Квіслінґа, який під час другої світової війни зрадив норвезький нарід і співпрацював з Гітлером. Цю заяву склав Гарриман у відповіді на запит свого противника республіканця Рокфеллера, як демократ Гарриман може бути в одній партії із Фобусом.

● **Якщо вдасться в Литтл Року** і в стейті Вірджінія відкрити приватні школи для самих тільки білих, то, згідно з законом, ті школи, хоч і створені проти рішення Найвищого Суду, мали б бути звільнені від оподаткування.

● **В Ню Йорку** заарештовано 5 жінок у віці від 21 — 28 років, які займались проституцією. Заарештовано також чоловіка однієї з тих жінок, який жив із прибутків, зароблених неморальним способом..

У СВІТІ

● **Террі Ден** — це в Англії такий пісенькар і „герой" танку „рок-енд-рол", як в Америці Елвіс Преслі. Хоч поважна критика не визнає їх взагалі за мистців, це не перешкаджає їм заробляти мільйони в радіо і телевізії, як найпопулярнішим серед недоліткiв особам. Недавно Преслі пішов до війська і служить тепер в частині, стаціонованій в Німеччині. Зате Террі заявив, що він „не переносить рабської дисципліни", і процесується тепер за звільнення його від військової служби.

● **У Лондоні робітники - малярі** відновлювали фронтон будинку кримінальної поліції Скотлянд Ярду. Один із них, звисаючи на шнурах на висоті 50 стіп над вулицею, зауважив що один із двох шнурів був надрізаний. Спустившись негайно на землю він заалярмував поліцію. Не виключають, що це був злочинний замах на життя робітника, мурина із Зах. Індії з уваги на протимуринські настрої в частині англійського громадянства.

● **Франція** дотрималась угоди, підписаної з Тунісією, і забрала геть свої війська стаціоновані в тій країні поза летунською базою в Бізерті. Після 18 жовтня ц. р. почнуться переговори між урядами цих країн про долю Бізерти. Тунісія була ще недавно французькою колонією. Порт Бізерта — важлива стратеґічна позиція для цілого західнього бльоку і для економіки Франції.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street. Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

АБИ ЖЕРТВИ НЕ БУЛИ ДАРЕМНІ

Роковини двох великих і діяметрально протилежних подій в історії України припали на цей рік. В січні українці у вільному світі відзначили маніфестаційно 40-річчя проголошення незалежности і суверенности Української Народної Республіки, а від кількох місяців відзначають протестаційними маніфестаціями 25-ті роковини зорганізованого червоною Москвою Великого Голоду в Україні, жертвою якого впало приблизно сім мільйонів людей. За кульмінацію відзначування цих других, трагічних роковин треба вважати велику протестаційну маніфестацію, яка відбулася минулої неділі, 5-го жовтня, в Ню Йорку і на якій виступили найвищі представники стейтової влади з губернатором Аверелем Гарриманом на чолі.

В найближчому виданні „Українського Тижневика", англомовного додатку до „Свободи", заінтересовані матимуть нагоду прочитати в оригіналі промови, що їх виголосили на цій маніфестації губернатор Гарриман, республіканський кандидат на губернатора Нелсон Рокфеллер та конґресмен і тепер кандидат на сенатора ЗДА Кеннет Кітінґ. Очевидно, кожний з нас здає собі справу з того, що ці виступи були у відповідній мірі зумовлені тією пригожою обставиною, що за неповний місяць відбудуться вибори, в яких усім трьом згаданим промовцям залежить на голосах громадян українського роду. Але це справи не змінює, бо хоч згадана обставина могла вплинути на те, що ці промовці знайшли час, щоб виступити, вона не мала впливу на зміст їхніх промов, які говорять самі за себе. Якщо в цьому й були які вічеві нотки, то найвище збоку тих українців, що цих діячів представили публіці.

Головним мотом цих і подібних виступів є ствердження двох головних фактів: непокірність України московському тиранові та намагання тирана цю непокірливість зламати всіми, навіть найбільш злочинними засобами, до яких у першу чергу треба зарахувати штучно зорганізований Великий Голод. Висновок з такого ствердження фактів цілком логічний: вільний світ, якщо хоче уникнути всіх тих терпінь і тих мільйонів жертв, що їх склав український нарід у своєму примусовому „співіснуванні" з Москвою, повинен взяти собі до серця й розуму українську лекцію, основною наукою якої є те, що большевизм мусить бути знищений, а московська імперія розчленована на незалежні національні держави. Поки цього не станеться, над світом завжди звисатимуть мариво і загроза тих всіх проймаючих жахом злочинів, що їх поповнила Москва над українським народом, завоювавши його брутальною силою.

До таких логічних висновків повинен прийти і кожний американський громадянин, читаючи в пресі звідомлення з цих українських імпрез та маніфестацій. Це й є головною цілю таких маніфестацій. Таким чином наша спільнота у вільному світі здійснює своє головне завдання і поширюванням правди дбає про те, щоб українські жертви не були даремні.

При цьому з великим жалем приходиться ствердити, що власне тепер, як українська правда починає щораз переконливіше промовляти до наших американських співгромадян, як українські жертви починають ставати грізним мементом для всього вільного світу, в той самий час усе це поступово починає втрачати силу для самих українців. Недільна маніфестація в Ню Йорку могла б послужити клясичним прикладом у цих двох відношеннях. З одного боку маємо виступи високих американських представників перед чисельною українською публікою, маємо широкий і корисний відгомін в американській пресі, а з другого боку — дефіцит в касі. На маніфестації, згідно з твердженнями американських кореспондентів, було 2,500 осіб і їх було видно на залі, але їх цілком не було видно по тій, як нас інформують, неповній тисячі долярів, сколектованих із вступів і збірки.

Який страшний контраст! Ми, ситі і добре одягнені громадяни вільної країни, ідемо чи їдемо власними, часто люксусовими автомобілями на маніфестацію, щоб вшанувати мільйонові жертви голоду, що їх склав наш нарід у своїй непокірності тиранові-окупантові, йдемо маніфестаційно протестувати перед світом проти жахливих злочинів того ж московського окупанта-тирана, поповнюваних над нашим народом, співаємо на тих маніфестаціях, що „душу й тіло ми положем за нашу свободу" і при цьому не маємо навіть стільки сумління, щоб положити бодай один доляр.

Недільна маніфестація доказує, що мільйонові жертви, що їх склав наш нарід у боротьбі проти комуно-московської тиранії, не були даремні, коли мова про американців, бо ці жертви поступово відкривають їм очі на ту велику загрозу, що її становить для світу червона Москва. Дав би Господь, щоб ці жертви не були даремні й для нас!

ЗГОДА В АВТОМОБІЛЬНОМУ СВІТІ ПРАЦІ

Протягом останніх двох тижнів Америці грозило велике потрясення: страйк в автомобілевому промислі. Цифрово — це ніби невелика кількість робітників у крайовій скалі, коли взяти під увагу, що працюючих в Америці є кругло 67 мільйонів осіб. На сім автомобільних компаній в ЗДА — так звані „три великі" — Дженерал Моторс, Форд і Крайслер, — що дають разом 94% річної продукції авт, загруднюють кругло 406.000 робітників (250,000 в Дженерал Моторс, 94,000 у Форда і 82,000 у Крайслера). Але автомобільний промисел є вирішний для цілого ряду інших галузей важкого промислу. Він спотребовує 42% продукції сталі, 64% продукції гуми, 28% цини, 13.6 ніклю іт. д. Яким способом Америка може бути „країною на колесах" вказує на це цифра приватних позичок, виданих американськими банками на день 1 липня мин. року на фінансування купна авт: кругло 15 більйонів долярів! Ясно, що страйк в автомобільному промислі вдарив би по всьому господарському житті Америки. Самі страйкуючі робітники відразу не дуже відчули б його. Адже страйковий фонд професійної спілки Об'єднані Автомобільні Робітники нараховує між 40 до 50 мільйонів долярів. Два перші тижні спілка не платить відшкодування страйкуючим, рахуючи, що автомобільні робітники, одні з найкраще платних в Америці, майже поголовно мають такі власні ощадності, що така безплатна двотижнева „відпустка" не була б для них катастрофою. Коли б страйк затягнувсь довше, то неодружені робітники дістали б відшкодування скромне, бо лиш по 12 дол. тижнево, а родини по 22 дол., але воно помагає таки скупо перетривати критичний час. Все ж — кожний страйк пригнічує страйкуючих. Автім, цікава річ: ані в рядах автомобільних робітників, ні в керівництві згаданої могутньої профспілки, ні тим паче в широкому американському громадянстві не відчувалось найменшого стривоження. І коли скінчились у вересні контракти праці у згаданих трьох великих автомобільних компаніях і почали вибухати дикі страйки в окремих їх фабриках (Дженерал Моторс має 126 фабрик, а Форд 85), то великі щоденники не присвячували цим подіям більше уваги, як будь-якій іншій, бо не було в них навіть окремих редакційних статтей.

Пояснення дуже просте: всі знали, що спілчанські керівники, ні автомобільні компанії страйку не хочуть і що напевне дійде до порозуміння. Так і сталося. 17 вересня підписано новий трирічний договір праці з компанією Форда, 30 вересня з компанією Крайслера, а 2 жовтня з Дженерал Моторс. Коли читати первісні вимоги і підписану догоду, то можна сказати, що „гора породила мишу". 7-центова годинна підвишка для всіх робітників та додаткових 8 центів для обмеженого числа кваліфікованих робітників це невелика зміна. Поважніший натиск покладено на додаткові соціяльні користі, як лікарська опіка, відпустки, обезпечення, „бонуси" і т. д. Всі ці подробиці мають, безумовно, значення для затруднених в автомобільному промислі робітників. Для ширшого загалу і для всієї країни найважливішими є два моменти: факт, що переговори за нові контракти відбулись — як писали газети — в „маратонському темпі", і заява з обох сторін, представників названих компаній та президента згаданої профспілки Волтера Рутера, що нові умови не є „інфляційні". Бо господарські кола лякались найбільше такої підвишки платень, яка автоматично потягла б за собою підвишку цін на авта. Це був би ланцюговий процес: підвищення цін сталі, гуми, ніклю і т. д., а в сумі підвищувалась би спіраля, грізна для вдержання стабільности доляра. Чи автомобільні компанії дотримають своєї обіцянки, що авта на 1959 рік не подорожіють, або як виглядатиме та „маленька знижка", якої вони не виключають, це виявиться вже в найближчих тижнях, коли нові моделі появляться на репрезентаційних виставах і в розподільних пунктах продажу („ділерів").

На гармонійну і швидку полагоду спору вплинула вирішна обставина: кінець господарської „рецесії" і надія на новий блискучий період в економіці країни. Тому і промисловцям і робітникам залежить на тому, щоб у фабричних галях кипіло життя. Коли з поняттям страйку наче автоматично пов'язаний образ ворожости між фабричною адміністрацією та робітництвом, з похмурою атмосферою, навислою хмарою взаємних оскаржень і зосередженою поліцією на випадок вибуху заворушень, то в отих недавніх страйкових днях і американському автомобільному промислі не було ні сліду цих явищ. Коли 17 вересня на фабриці Форда у Шикаго проголошено страйк, 50 членів спілки Об'єднаних Автомобільних Робітників почали „пікетувати" фабричні будинки з заздалегідь приготованими таблицями. Падав дрібний дощ і страйкуючі робітники не були в рожевому настрої. В тому моменті на фабричне подвір'я заїхали з недалекої фабричної каварні возики з гарячою кавою і булками. „Привіт від адміністрації" пояснювали жартівливо обслугуючі. Ніби незначний епізод, але який характеристичний для відносин в цій найбільшій капіталістичній країні, де водночас робітник має найвищу у світі життьову стопу і де відносини між працедавцями та праце-відборцями нормуються способом, що його символічно записала світлина: як віцепрезидент компанії Форда Джан Бюджес стискає руку почерез конференційний стіл президентові робітничої профспілки Волтерові Рутерові. До речі: Волтер Рутер відомий демократ. Але він діяч із державницьким підходом до проблем праці та рішучий ворог комунізму і тому республіканський Президент призначив його у склад делеґації ЗДА на Генеральну асамблею Об'єднаних Націй.

Як згадано, рішальним моментом для швидкого полагодження нових договорів праці була надія на збільшений збут авт в найближчому сезоні. Автомобільна продукція в ЗДА — це своєрідний феномен. Відомо, що перше авто у світі виставлено на публічний показ у 1889 р. на світовій виставі у Парижі, а перший патент на авто видано в Америці 1-го червня 1895 року. У 1900 році випродуковано в ЗДА 4,192 особові авта і 750 вантажних, разом на квоту 6,229,443 дол. У 1956-му році випродуковано тут 5,816,109 особових і 1,104,481 вантажних авт на головокружну суму кругло 13 більйонів долярів. У тому самому році було ранестрованих в ЗДА 65,212,510 авт, та видано 77,869,244 дозволів на їзду, Автомобільні компанії передбачують, що протягом найближчого року вони продадуть кругло 6 мільйонів нових авт. Це цифри, що ними можна орудувати тільки в Америці...

ХАОТИЗАЦІЯ СОВЄТСЬКОЇ ШКОЛИ

Одним із об'єктів захоплення не лише для багатьох туристів, що відвідують Совєт. Союз, а навіть для деяких американських педагогів, є совєтське шкільництво. В запамороченні, що огорнуло було багатьох людей на Заході після „спутніків", в американській пресі появилися навіть пропозиції — в перебудові американського шкільництва взоруватися на совєтську школу, яка, мовляв, під кожним оглядом перегнала американську і є найпередовішою в світі. Не вдаючись у порівняння цих двох шкільних систем — розглянемо, на підставі совєтської преси — сучасний стан середньої школи в СССР.

Від 1918 року система народної освіти перейшла в Совєтському Союзі цілий ряд карколомних і дуже болючих експериментів. Зруйнувавши гімназію, большевики проголосили „перетворення школи із знаряддя панування буржуазії в знаряддя комуністичного переродження суспільства". Освіта, — заявив Ленін, — має бути політехнічна, побудована на марксівському світогляді. В жовтні 1918 року опубліковано постанову про створення „єдиної трудової школи" з двох ступнів: перший — 5 років (діти 8-13 років) і другий — 4 роки (діти 13-17 років).

У перші роки фактично жадної науки в совєтських середніх школах не було. Це була дика вакханалія комуністичних експериментаторів, які кожний на власну руку пробував стосувати свої засади модерної педагогіки. „Єдина трудова школа" стала ареною брутальної боротьби комсомольського активу з учителями, в якій учителі завжди бували биті і зневажені. Теорія „вільного виховання", яка заперечувала будь-які підручники і навіть самих учителів, прагматизм, педоцентризм, плян Дальтона, нашвидку запозичений в Америці, так звані комплексні та комплексно-проєктні програми, що касували шкільні кляси і заступали їх „бригадним" та „ланковим" способом навчання, ленінська політехнізація, що обертала школу в фабричну майстерню — все це перепробувано на дітях, як на дослідних кріликах.

Очевидно, що така „трудова школа" систематичних, глибоких і тривких знань молоді не могла дати. Алярмуючі виступи поодиноких діячів науки і педагогів, які заявляли, що совєтська молодь позбавлена елементарних основ загальної культури, розбещена і лише марнує в школі час — змусили, нарешті, занепокоїтися і тих вгорі, в Кремлі. Створено спеціяльні партійні комісії, які мали дослідити стан шкільництва. І аж тоді, коли ті комісії подали свої сумні висновки, схопилися в Кремлі за голову.

В 1933-34 роках ЦК ВКП (б) ухвалив ряд постанов про створення *обов'язкової* семирічної і десятирічної середньої школи, про виготовлення для цих шкіл стабільних підручників, розрахованих на кількарічний ужиток, про запровадження в школі навчальних програм і плянів, про обов'язкові іспити в кінці кожного року і 4-бальну систему оцінок успіхів учнів в науці. А в 1936 році офіційно виклято „лженауку педологію", яку так старанно плекали довгими роками в шкільній системі, і поновлено в правах педагогіку та вчителів. Тоді знову згадали про Леніна та його політехнізацію і ввели в школах . . . „лекції ручної праці".

І от минуло двадцять років. Совєтська середня школа підготовила за цей час мільйони молодих людей не зле підкованих у тих науках, які їм викладали їхні вчителі. Пересічний совєтський інженер і лікар, агроном і вчитель — виховані тоталітарною державою в марксівсько-комуністичній ідеології, технічно-зорієнтовані й наспортовані — хоч непогані фахівці, але все ж загальним рівнем освіти ще далеко відстають від абітурієнтів дореволюційної середньої школи. Проте, в порівнянні з абітурієнтами „єдиної трудової школи" 20-их років вони вже на голову вищі. Своєю новою школою большевики, здавалося б, були цілком задоволені.

Про конечність докорінних реформ у середній і високій школі заговорив на 20-ім з'їзді КПСС Хрущов. Окрему увагу до цих реформ звернув він на 11-му з'їзді комсомолу, а оце недавно, у вересні, на засіданні Президії ЦК КПСС, присвяченому цій справі, заявив: „Наша школа має дуже багато від дореволюційної гімназії, яка ставила своєю ціллю дати молоді певну суму абстрактних знань, достатніх лише для того, щоб одержати атестат зрілости".

Виходить, за що боролись? За царську гімназію, що була „знаряддям панування буржуазії?"

На тему перебудови середньої і високої школи ось уже рік точиться дуже гаряча дискусія на сторінках совєтської преси. У численних статтях партійних педагогів читаємо, що „більшість наших юнаків і дівчат, які закінчують середню школу, не підготовлені до життя і не знають, куди йти далі"; що середня школа пристосовувалась лише до того, щоб підготовляти молодь до високої школи"; що „наша молодь зовсім не знає виробництва" і т. д., і т. ін.

(Закінчення на стор. 3-тій)

ПОЗИТИВИ ФРАНЦУЗЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ

Париж. — Проєкт нової французької конституції, а точніше кажучи ген. де Голь — здобув у референдумі, що відбувся 28 вересня, 80% голосів. Опозиція — комуністи й не-комуністи — дістали лише 20%. Коли взяти до уваги, що голосувало більше як три чверті управнених, чого у Франції досі не траплялося, то перемога де Голя справді блискуча.

Такого висліду голосування ніхто не сподівався. Всі були певні, що нова конституція таки пройде, але ніхто не припускав такої більшости. Засадничих причин такого успіху є, на нашу думку, дві: 1. особистий авторитет де Голя, що має славу рятівника Франції, якому судилося врятувати країну вдруге і 2. всі з ентузіязмом хотіли поховати IV Республіку в ім'я чогось нового. Це нове доволі неясно виходило з тексту конституції, в якому малохто розбирається, але тут уже відіграло ролю довір'я до особи генерала.

При цій нагоді виявилось, що комуністи втратили приблизно половину своїх виборчих голосів. Цей факт тільки потверджує не раз висловлювану нами думку, що загроза комунізму у Франції дуже мала. Комуністи звичайно здобували голоси людей, що не мають з комунізмом нічого спільного, тому, що виставляли домагання в соціяльній площині й виступали за зміну безсилого режиму. Коли ж тепер хтось інший поставив цю перспективу, то пересічний француз волів голосувати за зміну на базі національній ,як на базі інтернаціональній, залежній від Москви.

З тієї самої причини провалились і ліві ліберальні опозиціонери, які пропонували відкинути проєкт де Голя, щоб потім представити свій. Це означало — чекати на незнати що, а ніхто вже чекати не хотів. Усі хотіли негайної розв'язки справи.

Проте, референдум, як і всякі інші вибори, не є чудом і не приносить чудесної розв'язки ніяким проблемам. Від самого факту блискучо виграного референдуму ніяка справа не лагодиться. Референдум тільки дає базу для дальшої дії. Спеціяльний параграф конституції говорить про переходовий час між ухваленням конституції і створенням органів влади виконавчої та законодавчої. Цей переходовий час конституція устійнює на чотири місяці. Іншими словами — уряд має час до 5 лютого 1959 р. (нова конституція входить в життя 5 жовтня ц. р.), щоб провести вибори парляменту й президента, щоб скласти інші органи влади. В цей час де Голь розпоряджає ніким і нічим необмеженою владою. Він не має перед ким відповідати, а його уряд відповідає тільки перед ним. Конституція передбачає, що уряд має право видавати зарядження, „потрібні для полагодження біжучих справ, втримання порядку й запевнення безпеки громадян." Слушно висловлюються деякі часописи, що, на підставі цього дуже загально зредаґованого параграфу, де Голя обмежує в правах тільки його власне відчуття здорового глузду й доцільности, його власне відчуття державної рації.

Це накладає на нього надзвичайно велику відповідальність. Потягнення, що їх він зробить за цих 4 місяці, будуть основою майбутнього ладу й майбутньої політики. А робити такі потягнення він мусить, бо є ряд справ, що не чекають.

Перша між цими справами — справа Альжиру. Що ж, в Альжирі також сталося „чудо": понад 95% голосів впало за конституцію, за де Голя, тобто за залишення Альжиру в складі Франції. Як би там не було, це є поразка підпілля, бож воно не могло вплинути на вислід голосування і не спроможне було перешкодити участі населення в голосуванні. Але ці 96% самі по собі нічого не розв'язують, і найкраще з цього здає собі справу саме де Голь. Тому він і поїхав до Альжиру, щоб там проголосити свою політику щодо тієї країни. Тепер цієї справи далі не розглядатимемо, бо вона заслуговує на окрему кореспонденцію.

Друга справа, що чекає на своє вирішення — це виборча ординація. Ведуться гарячі дискусії, але вже можна передбачати, що де Голь, здобувши правну підставу для своїх заходів, які анґажують майбутнє нації, доб'ється такої виборчої системи, яка запевнить стабільну більшість у парляменті, а з тим і стабільність уряду, бож уряд відповідає перед парляментом (за новою конституцією), але не тільки перед парляментом.

Далеко важче буде розв'язати справу господарського положення. Успіх золотої позики запевнив Франції змогу витримати з девізовими оборотами. Але далі необхідно якнайскорше зреорганізувати всю господарську систему так, щоб вона виконала свої завдання, які стоять перед нею в обличчі зросту населення і зобов'язань в рамах спільного европейського ринку. Якщо протягом саме найближчих чотирьох місяців уряд не розв'яже остаточно питання цін і платень, то всяке майбутнє голосування може бути ще більшою несподіванкою в неґативному відношенні, як референдум був у позитивному.

Розв'язка всіх цих питань вимагає багато часу й труду. Тому навіть опозиція бажає де Голеві успіху й підтримки як мас, так і вибраних мужів. Протягом останнього десятиліття де Голь доказав, що він уміє здобувати серця виборців, але потім з того нічого позитивного не виходить. Цим разом є всі підстави думати, що бодай стабільність уряду й тяглість його дії йому запевнити вдасться. А це вже дуже багато, бож кожен попередній прем'єр був розумний чоловік, але всякий плян уривався за кілька місяців ,тобто скорше, як міг почати реалізуватись.

Референдум був великим зривом французів до єдности. Де Голь об'єднав довкола себе представників усіх великих партій (поза комуністами), які й далі мають всі дані бути з ним. При системі, що буде основою стабільности, можна розраховувати на справжнє функціонування державної машини.

Цим вислідом голосування Франція привернула свою позицію, яка їй належить згідно з її питомою вагою в господарському, інтелектуальному й політичному відношенні. Морально вона здобула надзвичайний успіх в колоніях. Тільки 2.5 мільйона мешканців Ґвінеї висловились за самостійність повну й негайну. Інші колоніяльні народи висловились за життя у французькій спільноті народів. Якщо буде розв'язана справа Альжиру, тоді Франція в добі розпаду імперій стане зразком вільної спілки народів і бастіоном справжньої свободи, що збільшить атракційну силу всього Заходу в обличчі московського насильства.

Це — не останній позитив останнього референдуму.

О. Д-вич

Володимир Несторович

КОЛИ СМЕРТЬ СКАЛИЛА ЗУБИ . . .

(6)

Прикипіли до землі, тісно, як завжди, коли була небезпека.

Світляна смуга перескочила через них, швидко повернулась і спинилась дуже близько. Хлопці подеревіли, спинили віддих. Чули, як серця б'ються незвичним ритмом.

— Пропали ми, — зідхнув Довжинюк і почав притишено молитись.

— Не ворушись! — скомандував Юліян.

В цей момент прожекторна смуга, мов чимось сполошена, відразу відскочила на тисячу метрів і сіла на румовищах шибалинських хат. Фронт сонно перестрілювався.

— До роботи! — була чергова команда. Вона поставила людей знову на ноги і напнула їхні м'язи.

Дротяні споруди підсувались щораз вище під гору. Хлопці прикладали рук. Підганяв їх ляк, краще за всякі накази. Ніч була хвилююча, надихана неспокоєм. Ось знов навпроти відсік кулемет цілу стрічку, причаївшись може до дальшої атаки. Юліян спітнів. Його вухо тривожно ловило кожний постріл і посвист кулі. Відповідав бо він не тільки за роботу, але й за цілість людей, що, мов тасуничі примари, швендяли між лісом і лінією споруди, чи лежали оподалік нього.

— Щось довго їх немає — майнуло нараз у голові Рухлинського, коли вже якийсь час не висувалась ні одна тінь із лісу. І він це повторив уголос.

— Але й зойкнуло щось недавно в лісі, — саме в цей момент завважив Когут Дмитруньо.

Птах не птах, давно вже не стало в біснуватому лісі крилатих створінь. Але міг вітер сильніше прикластись до напнятих дротів . . . Весь час, хоч який він у цю ніч ласкавий, вигравав тишком на дротах свою мелодію . . .

Зблизилась чиясь тінь. Голос Фелікса Карбути:

— Турчан ранений!

Ач як! У Юліяна все охололо.

— Лягайте тут, Фелікс, і робіть роботу!

Сам шугнув навскоч у ліс, мов у чорну пащу. Не бачив нічого, просувався навпомацки, оббиваючись об дерева.

— Хвилини були як вічність . Знайшов їх у недалекій ямі.

— Дудзік пішов за „лапайдухом", — відрапортував Кулик.

Турчан постогнував стримано, наче боявся ще одної кулі. Прислоненим світлом ліхтарки оглянули рану, стягнувши скривавлену блюзу. Ватою і бандажем пробував Юліян спинити кров. Не дуже то йшло влад. Він докоряв собі, що не передбачив поранень і не взяв когось, хто розуміє діло. „Лапайдухи" неґловні, як вітер у полі. Недарма у вояцький лексикон вписано цю жартівливу назву . . .

Кров просочувалась крізь перев'язку. Всі з безрадности замовкли, мов розплились у темені ночі. Кремезне тіло гуцульського леґіня оберталось з одного боку на другий. А втім — яке щастя! Зашаруділо недалеко і з'явилась санітарна служба. Дудзік таки зловив потрібних „духів".

Юліян почав тепер нервуватись: встигнуть до світанку закінчити монтаж дротяної загорожі?

Кинулись знову до роботи.

— Як Олекса? Житиме? — спитав тривожно Карбута.

— А я теж ранений, — поскаржився Довжинюк.

— Розпоров дротом півпальця. Засипав землею, зав'язав хустиною і роблю. Хлоп твердий, — закінчив бадьоро.

Обережно перестрибуючи, оглянув Юліян те, що зроблено без нього, і вдоволений повернувся до гурту.

— Петре! — сказав Довжинюк Куликові. — Ти тепер залишись, а я піду по дроти. Гину, так курити хочу. — І Кулика проковтнула ніч, а там і ліс, і яма, і дурман нашвидку втягненого диму цигарки.

Всі мовчали і ніч замовкла. Притихли рушниці по цей і по той бік. Задрімала либонь і обслуга кулеметів. Хлопці сміливіше робили свою роботу. Інколи зближались знайомі тіні, скидали вантаж і розпливались у чорняві ночі. Юліян уже повірив, що скінчить діло, поки засіріє, і завтра капітанові позвітує: завдання виконано, один ранений. А той по звичці вдарить його по рамені і скаже: „Браво, майн юнґе! . ."

Виміряв прогалину. Ще тридцять кроків залишилось до кінця, тобто десяток „козлів" вкопати і пов'язати . . . „Справимось" — подумав.

В цю мить над Шибалином швидко одна по одній спалахнули світляні ракети, а вслід за тим затріскотіли кріси, забубоніли ручні ґранати і відлуння бойового гамору придавило, мов важкий камінь. Фронт нервово стрепенувся і знову заговорив звичайною мовою. Прилягли щільніше і з завмерлою душею ловили вухом посвисти куль.

— Шляк би їх трафив! — закляв Кулик. — Не дадуть скінчити . . .

І знову почало втихати. „Тіні" на довше застрягли в лісі.

— „І добре, — думав Рухлинський. — Хай переждуть, а то, чого доброго, буде нова жертва. Бідолашний Олекса. Відчують брак його побратими на фронті. А він? Хто зна — може й добре трапилось. Піде в лікарню, видужає і, поки знов на фронт кинуть, може до жінки загляне, дітей попестить, погладить свою „маржину" і попасе очі розкішними верхами Бескиду з високої ґруні. Не раз, бувало, в гурті розповідав про свої гори.

*

Підстелений коц на дні рову, кулак під головою, плащ накинений зверху і понад усе сон, — це було все, чого бажав собі Юліян, повертаючись тепер лісом з небезпечної виправи. Свідомість виконання наказу помагала відпружити нерви. Він почував у душі навіть радість і, коли б не те, що ворог близько, був би гукнув до хлопців, що гусаком ішли мовчки стежиною: „Ну ,а тепер співайте!", як ще недавно в кадрі, коли провадив свій „цуґ" з томливої екзецирки в казарму. Він тоді багатів думками, що ввечері зустріне розмріяну, ніжну Амалію, а провівши її додому, хильне з товаришами в кнайпі „Цум альтен Кльостер" чарку сливовиці, з'їсть з квасною капустою „кльобас" і запіє гальбою пінистого пива „просто з-під чопа" . . . До того — Ґедвіґ, дочка „вірта", підглянувши їх ,що виходять уже з кнайпи, вийде теж і сама тихцем на браму і кожному з них трьох дасть поцілунок „на добраніч".

Яке ж тепер було далеке це кадрове життя і останній його постій в Штернберґу на Шлезьку! . .

(Далі буде)

НОВОКАНАДІЄЦЬ СТАЄ ГРОМАДЯНИНОМ

„Я, ..., присягаю бути вірним і щиро льояльним супроти Її величности Королеви Єлисавети Другої, Її нащадків та наслідників, згідно з законом, і совісно додержувати канадійських законів та сповняти свої обов'язки як канадійський громадянин". Виголошуючи цю формулу присяги, 95,462 особи різного віку й соціяльного стану стали громадянами Канади від 1957 року почавши, і тим способом прийняли на себе нові важливі обов'язки. Від схвалення канадійського закону про громадянство („Ситизеншіп Акт") у 1947 році по 31-го грудня 1957 року 308 тисяч осіб присягнуло на вірність Канаді та одержали посвідки громадянства.

Які є приписи про набування канадійського громадянства? Які кроки повинен зробити громадянин іншої країни, щоб стати канадійським громадянином? Відповіді на ці питання з'ясовуємо нижче в коротких розділах. Та це тільки загальникова інформація, а за подробицями слід звертатись до „Реджістрар оф Кенедісн Ситизеншіп" в Оттаві.

Перші кроки до громадянства

Процес набування громадянства в Канаді починається того самого дня, в якому людина прибуває до Канади. Тоді бо новоприбулий проходить через імміграційну процедуру і, сповнивши іміграційні вимоги, одержує дозвіл на постійне перебування в Канаді. Коротко кажучи, його законно допустили до Канади як „лендед імігрант" — іміґранта поселенця. Це і є перший крок на шляху до набуття канадійського громадянства.

Чергова стадія — це просто питання часу. Від більшости кандидатів на громадян вимагається відповідного віку; принаймні 21 років життя. Вони повинні були продовж останніх п'яти років постійно жити у Канаді, якщо суд взагалі має розглядати їхню аплікацію на громадянство. Від тієї вимоги є кілька винятків, як ось, нпр. чужинка, жінка канадійського громадянина, має право вносити аплікацію на громадянство навіть якщо вона ще не має 21 років і жила тільки один рік у Канаді.

Аплікацію на громадянство вноситься в судового урядовця даного району чи дистрикту, в якому кандидат живе, три місяці перед закінченням п'ятилітнього перебування в Канаді. Тепер наступає черговий період вичікування — три місяці — бо приписи Закону про Громадянство вимагають, щоб суд розглядав аплікації на громадянство не раніше, як три місяці після внесення аплікації і зареєстрування її в конторі дистриктового судового урядовця. Той проміжок часу має вможливити кожному, хто бажав би, внести протест проти надання громадянських прав даному кандидатові.

Дистриктовий судовий урядовець повідомляє своєчасно кандидата, коли йому треба станути перед суддею і пройти відповідний іспит після закінчення тримісячного вичікування. Закон про канадійське громадянство вимагає, щоб кандидат на канадійського громадянина відповідав усім вимогам того закону, заки йому надасться громадянство. Крім вище згаданих вимог (законний в'їзд до Канади, вік і постійне замешкання) кандидат мусить виказатися перед суддею, що він є людиною позитивного характеру, посідає задовільне знання англійської чи французької мови, та знає обов'язки і привілеї, зв'язані з канадійським громадянством. Британські громадяни, які стараються про канадійське громадянство, мусять виповняти ті самі вимоги Закону про Громадянство, як і чужинці, але вони не потребують складати іспиту.

Приготування до громадянства

Наскільки новоприбулі одержують поміч в підготовлюванні себе до іспиту з громадянства? Майже в кожному містечку, а теж у багатьох сільських дистриктах Канади місцеві шкільні власті або суспільні організації влаштовують курси вивчання мови і громадянства. Програма такого курсу переважно розрахована на два роки. Перший рік майже в цілому присвячують навчанню англійської або французької мови; другий рік включає навчання мови та інформацію про громадянські справи. Підручників для навчання мови і громадянства постачає відділ міністерства канадійського громадянства й іміграції — „Кенедієн Ситизеншіп Бренч".

Після іспиту в суді рішення про те, чи кандидат надасться на громадянина, пересилають до міністерства громадянства і іміграції. Якщо те рішення є позитивне, то кандидат одержить громадянську посвідку. Якщо ж рішення судді було неприхильне, то громадянську посвідку кандидат може одержати щойно після внесення — по двох роках — нової аплікації і затвердження її судом. Видану посвідку про надання громадянства пересилають до дистриктового урядовця, який в свою чергу інформує кандидата про день і час, коли йому слід станути перед суддею і скласти присягу і одержати посвідку.

Новий закон усуває поняття „другорядний громадянин"

Поправки, внесені до закону про канадійське громадянство, усунуть „психологічну бар'єру", що досі відділяла нових канадійських громадян від родовитих канадійців. Згідно з попереднім текстом закону, натуралізованого канадійця можна було позбавити законно його громадянства за такі вчинки:

Якщо він „вдержував торговельні зв'язки з ворогом" під час війни; якщо він перебував поза межами канади 6 років, не вдержуючи при тому „основних зв'язків з цією праіною"; якщо він повернувся в країну свого походження на час двох років і не втримував „основних зв'язків" з Канадою; якщо він в часі свого перебування поза кордонами Канади „ділом або словом" виявляв неприхильність до Королеви; якщо під час перебування в Канаді суд визнав його винним у проступку, зв'язаному з виявами неприхильности до Королеви.

Тепер, згідно з новим текстом закону про громадянство, натуралізованого громадянина в Канаді можна позбавити громадянства тільки із таких причин:

Якщо натуралізований громадянин залишає Канаду і відмовляється повороту туди, щоб в той спосіб уникнути обвинувачення в зраді; якщо він набув канадійське громадянство, користуючись фальшивими документами; якщо можна доказати, що натуралізований громадянин не мав наміру додержати присяги на вірність.

Слід відмітити, що попередніх — уневажнених теперішніми поправками — причин позбавлювання громадянства ніколи в практиці не застосовувано супроти новоканадійців. Однак етнічні групи домагалися уневажнення тих мотивів на тій основі, що вони ставили натуралізованих громадян в небезпечну ситуацію, яка не загрожувала уродженцям Канади; крім того законодавство давало натуралізованим громадянам підставу вважати себе за „другорядних громадян".

К. С.

ХАОТИЗАЦІЯ СОВЄТСЬКОЇ ШКОЛИ

(Закінчення зі стор. 2)

Всю цю інспіровану згори дискусію підсумовує Хрущов своєю заявою на засіданні президії ЦК КПСС про те, що „наша молодь, яка закінчує десятирічки ,неохоче йде працювати на фабрики і в колгоспи". На здоровий розум така заява звучить зовсім дико. Ще б пак, де є в світі такий юнак і така дівчина, які, закінчивши середню школу, охоче пішли б працювати робітником у фабрику або свинаркою чи дояркою до колгоспу? Проте, Хрущов, вважає, що вони „мусять хотіти", і тому то розгорілась штучно роздмухана дискусія про шкільну систему, в результаті якої совєтська школа має зазнати докорінних реформ.

Всі ці реформи Хрущов пропонує перевести в такий спосіб: поділити середню школу на два етапи: семи- або восьмирічну школу, навчання в якій має бути обов'язкове для всіх (в цій школі головна увага мусить бути звернена на політехнічну підготову та трудове виховання), і другий етап — спеціяльне професійне навчання в 2-3-річних школах типу горезвісних „фабзавучів" (шкіл фабрично-заводського учеництва) або у відповідних агрономічних та зоотехнічних школах для сільської молоді. „Але можна піти й таким шляхом, — каже Хрущов, який, мабуть, сам невиразно уявляє собі нову пореформну школу: закінчувати перший етап 7-8-річним навчанням з тим, щоб по закінченні 8-річки всі хлопці й дівчата йшли працювати на виробництво".

З того хаосу, в який заганяє середню школу совєтська диктатура, що цупко тримає в своїх руках монополь виховання, можна вирізнити декілька промовистих моментів. Передусім, совєтська влада сама зрікається широко розголошуваної протягом довгих років програми — перепускати всю молодь через школу-десятирічку, гостро скорочуючи обсяг середньої освіти для „широких мас" до 7-ми або 8-річного навчання і залишаючи школу-десятирічку для дітей упревілейованих батьків. З того ж виходить, що диспропорція між командним технічним апаратом і „робітничою клясою" (Хрущов сам признається, що у високих школах дітей робітників і колгоспників вчиться тепер всього лише 30 відс.) досягла таких загрозливих розмірів, що тільки кардинальною перебудовою шкільної системи ситуацію можна направити. Це свідчить також про те, що „нова кляса" до такої міри скріпилась ,що вже вимагає поставити формальний бар'єр між собою і народом, між своїми дітьми, перед якими розкриваються всі можливості у досягненні в державі високих постів, і „кухарчиними дітьми", яким відтепер стелиться дорога тільки на фабрику або до колгоспу, в кращому разі в ролі кваліфікованих робітників.

І також не треба забувати, що хрущовські шкільні реформи починаються саме в 1958 році — першому кризовому щодо робітничих кадрів році, бо в цьому році минає 17 років народженим у 1941 році, коли загальна народжуваність в Совєтському Союзі внаслідок війни раптово почала спадати. Роки 1941-46 мстяться гострою недостачею робочих рук, яку большевицька диктатура надолужуватиме драконівськими заходами примусу над нещасною молоддю.

Сьогодні, як довідуємось з совєтської преси, на Україні вже відкрито перших „пробних" 28 шкіл-восьмирічок, зорганізованих за хрущовськими принципами. Це — лише початок. Хаотизація, яку запроваджує в шкільній системі Хрущов, щоб забезпечити диктатуру достатньою кількістю кваліфікованих рабів, набере повної сили, правдоподібно, в наступному році. Отже, тим на Заході, які захоплюються совєтською „найпередовішою в світі" школою і хотіли б свою школу взорувати на неї — доведеться ще трохи зачекати.

Про зміни у совєтській високій школі — в наступній статті.

В. С-ко

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Йонґставн, Огайо

З життя української католицької парохії Пресвятої Тройці

Парохіяни української католицької церкви Пресв. Тройці в Янґставн, Огайо, пережили 14-го вересня 1958 р. величаве свято, яке на все життя остане в пам'яті. Святкували ми найменування нашого улюбленого пароха о. Лева Адамяка на папського шамбеляна. Ми раді, що це відзначення стрінуло нашого пароха, який вложив багато праці в піднесення нашої парохії.

Отець Монсіньйор — це працьовита, обов'язкова, скромна, а при тім добра для всіх людина. Всі ми дуже любимо його за це. Це вшанування його було не офіційним, бо наші почування випливали з глибини серця його парохіян. Після номінації о. Монсіньйор був від'їхав до Люрду і ми могли приготовитись до відзначення. Свято випало вдало, за що належиться подяка багатьом людям за співпрацю з оо. Орестом Балабаном і Сильвестром Гладким, які були на чолі комітету.

В неділю рано о 10 год. ввела процесія в дім Божий нашого пароха — новоіменованого Монсіньйора в асисті Лицарів Колюмба, Всесвіт. о. о. монсіньйорів Миколи Бабака і Осипа Баци, та Веч. оо. Дияконів Еміьляна Монастирського і Петра Федорчука. За тим слідували вівтарна дружина і молоде сестрицтво Пречистої Діви Марії. Дуже гарно виглядала ця процесія на тлі прегарної свіжо відмальованої мистцем С. Гординським церкви, яка битком була виповнена парохіянами, які є, спеціяльно мушу зазначити, горді на чудовий позолочений іконостас.

Хор привітав отця Монсіньйора піснею: „Вниїди, єрею, в церков Господню". Хор був сильний, бо зійшлися навіть і ті хористи, які, одружившися, не належали вже до хору. Почалась торжественна Служба Божа. Чи є що краще на світі від наших відправ? Чудова зворушлива проповідь о. Сильвестра Гладкого в англійській мові, а о. Монсіньйора в українській, були сильні і не одного з присутніх доводили до сліз.

Многоліттєвієм і піснею „Боже Великий" закінчилася Служба Божа, в якій о. Монсіньйор складав подяку Всемогучому Богові за одержані ласки впродовж свого 12-цятилітнього священства.

По полудні в 4 год. початок бенкету. Як тяжко зібрати нас всіх разом Як ми привикли приходити годину пізніше! Так тут зміна в нас. Вже годину перед початком масово починають приходити гост. Прибуло коло 800 осіб. Обидві залі вгорі і внизу заповнені. Увійшов наш дорогий о. Монсіньйор в асисті 40 священиків. Хор зі сцени заспівав пісню „Велія слава Його", а як всі сіли, хор Боян заспівав „Привіт" — Д. Котка. На сцену вийшов маленький Пері Білан і вручив о. Монсіньйорові китицю цвітів та вітав отця гарною українською мовою, хоч його батьки вже тут роджені.

Почався обід. Тут крім признання і похвал нашим сестрицям, нічого іншого сказати не можна. Порядок було видко всюди. Хор під дир. А. Когута гарно виконав кілька пісень: „За тебе, Україно" — Людкевича, Псалом — Вербицького, „Возвеселили", „Молитву" з опери Запорожець за Дунаєм. — „Владико неба і землі" і Многоліттєвіє.

Потім о. О. Балабан, голова комітету, вітав всіх присутніх і передав ведення програми о. Данильчукові. Отець тостмайстер вдатно зумів получити повагу хвилини з дотепом. Його ведення бенкету було зразкове. Головні промови виголосили о. Тарас Дурбак з Акрону від клівлендського деканату і о. Іван Гром'як від карпатських парохій. Складали свої привіти від міста Янґставн, Огайо, посадник Френк Крижан, Томас Карней; Каґонінґ — комісар повіту, представник духовенства — о. Джеймс Малавн, Монсіньйор о. М. Бабак — від стейтової дієцезії. Від парохіян і хору Боян склав привіт А. Когут — диригент хору. Він підкреслив великі заслуги і посвяту в користь нашої Церкви, народу і парохіян, та пожелав успіху і залізного здоров'я працювати у винограді Христовім ще довгі літа. Дарунок від парохії передав о. Монсіньйорові голова церковного комітету Юліян Васько. Відтак сам о. Монсіньйор забрав слово і дуже теплими та щирими словами подякував комітетові і всім, які причинилися до звеличення цього торжества.

О. Монсіньйор Й. Баца закінчив молитвою цей бенкет, а опісля всі особисто склали о. Монсіньйорові сердечні гратуляції і побажання.

К. Штинь

ФІЛЬМ ДОВЖЕНКА МІЖ 12 НАЙКРАЩИМИ ФІЛЬМАМИ СВІТУ

З нагоди Брюссельської виставн опубліковано клясифікацію „12-и найкращих фільмів усіх часів". 117 істориків кіна, вибраних Міжнародним Бюром досліду кінематографії і приналежних 26 країнам, працювало 10 місяців при укладенні цієї листи. Дванадцять вибраних фільмів такі:

Панцерник Потьомкін, Ейзенштайна (СССР, 1925);

Дорога до золота, Чарлі Чапліна, (ЗДА, 1925);

Злодій роверу, В. де Сіки (Італія, 1948);

Терпіння Жанни д'Арк, Карла Дреєра (Франція, 1928);

Велика ілюзія, Жана Ренуара (Франція, 1937);

Драпіжники, Еріка Строгайма (ЗДА, 1923);

Нетерпимість, Ґріффіта (ЗДА, 1916);

Мати, Пудовкіна (СССР, 1925);

Громадянин Кейн, Орсон Веллес (ЗДА, 1941);

Земля, Ол. Довженка (СССР, 1930);

Останній з людей, Мурнава (Німеччина, 1924);

Кабінет д-ра Каліґарі, Вайна (Німеччина, 1919).

НОВІ МОЖЛИВОСТІ ПРАЦІ

Конґрес ЗДА ухвалив недавно закон про примусову перевірку м'яса свійської птиці. На підставі цього закону, що обов'язує від 1-го травня 1958 року, департамент рільництва почав провірку, що досі була лише в деяких підприємствах на добровільній базі. Згідно з урядовими даними коло 800 фабрикантів задумують ввести у своїх підприємствах федеральну провірку з днем 1-го січня 1959 р. По тім реченці вже більше не можна буде перевозити свійської птиці і продуктів, одержаних із зарізу, у міжстейтовій торгівлі.

У зв'язку з цим департамент рільництва, точніше відділ птахівництва, пошукує не лиш кваліфікованих ветеринарних лікарів, але й допоміжний персонал, т. зв. федеральних інспекторів свійської птиці і продуктів для обсади нових підприємств.

Звичайно інспектори починають службу у більших підприємствах, де є можливості тренування нових інспекторів, але роблять усі заходи, щоб призначувати окремих інспекторів туди, де вони живуть, або куди задумують перенестися.

Як початкову підставову винагороду одержують інспектори ставку Дж С-5, що виносить річно 4,040 долярів, при чому існують можливості авансу. Крім того у кождому майже заведенні є можливості позагодинової праці, що деколи дає інспекторові поважну суму грошей. Незалежно від цього, щороку автоматично підвищують платню на 135,00 долярів. Інспектори користуються щороку платною відпусткою, перших три роки 13 робітних днів, потім 20, а по 15 роках 26 днів. Військову службу враховують при визначуванні довготи служби. Усі працівники, без огляду на час служби, дістають щороку 13 днів хворобової відпустки, яка на випадок не використання не пропадає і її можна нагромаджувати без обмеження. Інспектори, які захворіють або зраняться при праці, є уповажнені до безплатного лікування і побуту в шпиталі, а також одержують винагороду т. зв. „компензейшен бенефіт". Дуже приманчивим моментом для федеральних працівників є знаменита федеральна система (рітаєрмент систем), а також обезпечення на життя.

Від петентів вимагається, щоб були американськими громадянами, а також володіли англійською мовою на стільки, щоб можна було з ними порозумітися, а також підставові відомості з птахівництва включно з інфекційними недугами свійської птиці.

З огляду на існуючий застій у праці а в парі з тим безробіттям наших людей, вважаємо нашим обов'язком подати ці відомості загалові української спільноти. Про ближчі інформації просимо звертатися на адресу Управи, залучуючи офранковану коверту на відповідь.

Управа Об'єднання Американсько - Українських Ветеринарних Лікарів

American Ukrainian Veterinary Medical Association
2642 W. Huron Street
Chicago 12, Illinois

● Через Суецький канал переплило протягом 1957 року 470 совєтських кораблів (у 1956 р. — 233 кораблі). Совєти займають тепер 12-те місце серед 49 постійних користувачів каналом. На першому місці все ще стоїть Англія — 3,700 кораблів річно, на другому Норвегія — 2,416.

● У Москві при психіятричному інституті створено експериментальну лябораторію, в якій досліджують вплив сну на звірят. У журналі „Наука і Жизнь" оприлюднено висліди дослідів над 15-річною собакою, що від старости була вже частинно спаралізована і не мала сили навіть їсти. Журнал твердить, що стосований до тієї собаки сон відмолодив її і продовжив життя на 6 років.

Виставка О. Гурської і Лідії Крюков в Буенос Айресі

(сдо) — У залях буеносайреської „Просвіти" відбулася двотижнева виставка мистецьких творів п. Ольги Гурської та п. Лідії Крюкової від 6 до 20 вересня. Ольга Гурська — це дружина відомого мистця-маляра і графіка п. Крюкова, колишня учениця проф. Бойчука в Київській Академії, що спеціялізується в олійних картинах мертвої природи та квітів, виступила перед любителями мистецтва в Б. Айресі вже з п'ятою виставкою, не рахуючи попередніх у Захід. Европі, — і кольорові репродукції її творів були друковані в арґентинських журналах. Це відома в мистецькому світі постать, що стверджуючи свої попередні якості, не може вже дати чогось ревеляційного. Натомість п. Лідія Крюків, донька пари мистців, своєю першою виставкою виявила свіжий і оригінальний талант, і то в цілком несподіваній формі — в оригінальній інтерпретації керамічних мотивів українського мистецтва, починаючи від трипільського. Не маючи можливости сама виробляти кераміку, п. Л. Крюків використала вже готові форми арґентинської кераміки і, пробивши над нею численні „хірургічні" акти, цілком допасувала до форм українських глечиків, сулій, та іншого посуду. Здобувши таким чином потрібне тло, Л. Крюків використала його для свобідної інтерпретації давньої й новішої української орнаментики, на трипільській починаючи і на гуцульській кінчаючи. Не забуто й мотивів Полтавщини та взагалі Наддніпрянщини. Проф. В. Ласовський, відомий маляр і мистецтвознавець, так висловився з приводу виставки п. Л. Крюків:

„Естетично - творча атракційність показаних праць полягає на свобідній інтерпретації даного мотиву при строгому придержуванні його закономірностей. І так у трипільському циклі гідне підкреслення відчуття прикметних йому своєрідного ритму та неповторности орнаментальної фігури, при чому спосіб кладення його на оваль черепа виявляє велику впевненість мисткені, темперамент у парі з глибоким пієтизмом до духа епохи, тонкою інтуїцією і вибагливим смаком. Те саме мається, напр., з гуцульською орнаментикою. Подивугідна легкість передачі реґіонального „почерку" суґерує глядачеві автентизм даного стилю, а одночасно розкриває талант мисткені не затрачувати в стилістичній інтерпретації власної особовости".

Спорт

ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ ЮНЬЙОРІВ ЗА ЧЕМПІОНАТ СУАСТ ПІВНІЧ

В днях 20 і 21 вересня ц. р. відбулися в Шикаго легкоатлетичні чемпіонати юньйорів, які з доручення СУАСТ-Північ перевела спортова ланка СУМА — СК „Крила". В змаганнях взяло участь 40 змагунів з таких клюбів: УСК „Львів" Клівленд 7 хлопців і 8 дівчат, Пласт Шикаго 10-ох хл.; „Крила" Шикаго 7-ох хл. і 8 дівчат.

Провідником змагань був інж. В. Левицький, головним суддею п. Р. Припхан, членами суддівської комісії пп. Я. Куляс, А. Яцишин, інж. В. Гнатківський, проф. І. Красник, мгр. Рак і С. Маланчук.

Змагання виявили не лише задовільні осяги переможців, але й вирівняну клясу — учасників, що свідчить про широке зацікавлення молоді цією ділянкою спорту. Найкраще підготованими виявились змагуни „Львова", які, після довшого і перманентного тренінгу під доглядом своїх опікунів п-ні І. Дубас й п-на А. Яцишина, збирали заслужене живо своєї праці, перемагаючи в більшості конкуренцій та клюбовій пунктації.

ВСЯЧИНА

Департамент праці про важливість математики

Бюро статистики департаменту праці видало брошурку під заголовком „Математика і ваша кар'єра", в якій разом із департаментом виховання, здоров'я і добробуту вказує на значення математики для людей, які стараються здобути становище в інших умовинах. Математика потрібна не тільки до технічних наук і професій, але також і до того, щоб стати порядним ремісником. Хто хоче, може дістати цю книжечку, яка має 12 сторінок, коли напише до: Бюро оф Лейбор Статістікс, Ю. С. Департамент оф Лейбор, Вашінгтон, 25, Д. С. (Дистрикт Колюмба).

Ставайте членами Українського Народного Союзу, в тим самим і співвласниками 20-ти мільйонового майна організації!

Лікарі ствердили дуже добрий стан здоров'я Президента

Вашингтон. — При кінці тижня президент Айзенгавер перейшов чергові лікарські оглядини в армійському шпиталі Волтера Ріда, де лікарі ствердили 4-го жовтня, що стан здоров'я Президента є дуже добрий. Ще в суботу по полудні Айзенгавер пішов грати в гольфа. Комендант шпиталю генерал Леонард Д. Гітон заявив журналістам, що докладна провірка здоров'я виказала, що „Президент і надалі знаходиться в повному стані здоров'я." Часописи пригадують, що Президент нездужав на серцеву атаку в 1955 році, а в 1956 році перебув операцію частини грубої кишки. Минулого року Президент захворів був на легкий параліч, але з нього легко видужав, і три тижні після того брав участь у з'їзді голов урядів НАТО в Парижі. 14-го жовтня Президент закінчить 68 років. Цього місяця він має вести оживлену виборчу кампанію.

Губ. Москі закликає демократів не бути самопевними в виборчій перемозі

Гартфорд, Коннектикат. — Губернатор стейту Мейн Едмунд Москі, який недавно був вибраний на сенатора того ж стейту, промовляв на демократичному прийнятті в Гартфорді і заявив, що демократи в цілому краю не сміють бути надто певні перемоги в виборах 4-го листопада тому тільки, що демократам у стейті Мейн вдалося перемогти республіканців. Москі сказав, що кожний стейт має свої власні проблеми, і тому треба з тим рахуватися та відповідно вести виборчу кампанію. На пресовій конференції губернатор Москі заявив, що він не згадував під час виборчої кампанії справи Шермана Адамса, але як реаліст мусить признати, що вибори в Мейн мусіли цікавитися аферою головного дорадника Президента та республіканського кандидата на сенатора, який признався до того, що діставав подарунки від Бернарда Голдмана. Москі має ще промовляти в Джерзі Сити, Ню Йорку, Боффало і Рочестері.

Грецькому майорові не вдалося обплисти Ню Йорк

Емеритований грецький майор Язон Зерганос, який каже, що він переплив чотири рази Англійський канал, не зміг обплисти острова Мангеттен, який лежить між ріками Східною і Гудсоном. Зерганос скочив до холодної води в суботу в 6:30 по полудні і був у воді до неділі 5:35 по полудні, отже повні 23 години. Він почав свою плавбу коло Беттері Парку на долині Мангеттену і плив вгору Східною рікою вздовж Гарлему, пізніше Гудсоном аж до 53-ої Західньої вулиці, де його витягнули втомленого з води і негайно відвезли до шпиталю. Він проплив коло 25 миль, бракувало йому до здобуття рекорду ще тільки 5 миль.

Аргентинська поліція викрила тайну комуністичну школу

Буенос Айрес, Аргент. — Капітан федеральної поліції Екз. Нієсто Вега заявив, на пресовій конференції, що комуністичні агітатори є відповідальні за те, що під час студентських демонстрацій прийшло до кровопролиття між демонстрантами і поліцією. Ці підривні агітатори дістали допомогу з-закордону в сумі 30 мільйонів доляр. Легальність Комуністичної партії влетцу комуністам їхню працю. Недавно поліції вдалося викрити в підміському мастку коло Буенос Айресу тайну комуністичну школу, в якій заарештовано 19 чоловіків і п'ятьох жінок. Між ними були такі, які недавно прибули до Аргентини з Польщі, Еспанії, Панами, Еквадору, Колюмбії та Італії. Поліція забрала багато комуністичної літератури. Комуністи підбурюють студентів до виступів проти релігії та проти католицьких університетів.

Стівенсон вимагає сміливого партійного проводу

Овкленд, Каліфорнія. — Демократичний кандидат на президента Адлей Е. Стівенсон промовляв в передвиборчій кампанії і твердив, що демократи здобудуть велику перемогу в Каліфорнії і в цілій країні, але мусять мати сміливий партійний провід. Він казав, що демократи мусять вести політику сміливих іновацій і безстрашних реформ, які дали б можливість нашій державі дотримувати кроку зі світом, який постійно змінюється. На думку Стівенсона Демократичну партію нарід вибиратиме під час всяких криз тільки так довго, як довго ця партія матиме нові ідеї, та дійсний провід, який мав би відвагу ті ідеї здійснювати. Стівенсон критикував уряд Айзенгавера і виступав проти віце - президента Ричарда М. Ніксона, який веде кампанію за Вільямом Новлендом.

Вікс передбачає дальше поліпшення економіки

Филаделфія, Па. — Секретар торгівлі Сінклер Вікс промовляв на конвенції Крайового Товариства - Аптекарів в Конвенційній Галі і передбачав, що економіка країни і надалі буде поліпшуватися, і що темпо росту господарства є швидше як це передбачалося. Поліпшення економіки вможливив „мудрий урядовий провід" і само громадянство, в якого є „приховане сильне довір'я до приватних підприємств". Вікс хвалив уряд Айзенгавера за те, що врятував корабельну промисловість, даючи їй змогу будувати нові кораблі. Але Вікс одночасно остерігав американський нарід, щоб старався припинити дефіцитову політику, бо вона може привести таку депресію в цій країні, що волосся ставатиме диба на голові, якщо ця депресія триватиме довший час. Вікс казав, що історія вчить нас, що не можна будувати добробуту на довший дефіцитовій політиці. На думку секретаря торгівлі уряд мусить дбати про те, щоб федеральні бюджети були зрівноважені.

Представники міст вимагають 5 більйонів на розбудову міст

Вашингтон. — Представники міст відвідали Білий Дім і пропонували видати 5 більйонів долярів на розбудову міських нетрів в більших метрополіях цієї країни. Але делегація посадників міст і директорів плянування не дістала урядової обіцянки, що уряд підтримуватиме цю програму. Адміністратор Будівельної Програми Альберт М. Кол заявив журналістам таке: „Я їм сказав, що рішуче не буду рекомендувати урядові видавати по 500,000,000 долярів річно впродовж десятьох років на розбудову міст". Кол сказав, що він не може вже тепер виявити, скільки президент Айзенгавер призначить на будівельну програму в своєму бюджетовому проєкті в січні 1959 року. Голова окремого комітету при Американському Товаристві Муніципалітетів посадник Ню Гевен Ричард Лі заявив, що уряд не дав зобов'язань в справі будівельної програми, але обіцяв розглянути цю справу.

Почалася ера джетових літаків над Атлантиком

Ню Йорк. — 4-го жовтня ц. р. почалася ера джетових літаків над Атлантиком, коли джетовий літак „Комета IV" (власність англійської Заморської Летунської Корпорації) відбув подорож з Англії до ЗДА і назад, зменшивши час летів майже на половину в порівнянні з неджетовими літаками. І так „Комета IV" перелетіла з Ню Порку до Лондону впродовж 6-ох годин і 12 мінут, а дотепер іншим літакам потребували на лет із ЗДА до Англії 11 годин і 30 мінут. „Комета IV" летіла з швидкістю пересічно по 640 миль на годину. З Лондону до Ню Йорку вона летіла 10 г. і 12 мін. але під час того лету вона затримувалася в Гендері, Нова Фундляндія, 1 годину і 10 мінут. В Англії хваляться тим, що саме англійці перші відкрили джетову комунікацію понад Атлантиком.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ТОМАСТОН, Конн. — Т-во „Запорозька Січ", Відд. 421, повідомляє, що Збори відбудуться в суботу, 11-го жовтня 1958 року, о год. 8-ій веч., в українській залі. — П. Москалюк, предс.; Ю. Береза, секр.; Ф. Савка, кас.

НЮАРК, Н. Дж. — Управа Т-ва ім. Грушевського, Відд. 219, повідомляє своїх членів, що Місячні збори відбудуться в суботу, 11-го жовтня 1958 року, о год. 7-ій веч. — М. Юров, секретар.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Мир", Відд. 324, повідомляє, що звичайні Місячні збори відбудуться в суботу, 11-го жовтня 1958 р., о год. 7-ій веч., Просимо всіх членів прибути на збори і вирівняти залеглі членські вкладки. — С. Варабах, заст. предс.; І. Струк, секр.

ЧЕСТЕР, Па. — Т-во ім. Т. Шевченка, Відд. 156, повідомляє своїх членів, що Місячні збори відбудуться в неділю, 12-го жовтня 1958 р., точно 2-гій год. по пол., в громадській домі. Просимо всіх членів прибути на ці збори, з огляду на важні справи. — В. Новак, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Любов", Відд. 45, повідомляє своїх членів, що Збори відбудуться в неділю, 12-го жовтня 1958 р., Просимо членів явитися, а особливо пригадуємо тим членам, що довгують за вкладки, щоб прийшли і вирівняли свої залеглості. — Управа.

ГЕМТРЕМК, Миш. — Т-во ім. М. Шашкевича, Відд. 94, повідомляє своїх членів, що Місячні збори цього місяця, відбудуться в неділю, 12-го жовтня 1958 р., о год. 1:30 по пол., в залі Укр. Д. Клюбу при 2376 Grayling St. Просимо всіх членів прибути на збори. — А. Киба, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Збори Т-ва „Сокіл", Відд. 336, відбудуться в неділю, 12-го жовтня 1958 р., а год. 1-ій по пол. Просимо прийти, вирівняти свої вкладки і привести зі собою нових членів до Т-ва і УНСоюзу. — Г. Степанек, предс.; Г. Кисіль, фін. секр.; Т. Кальмук, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Т-во „Запорозька Січ", Відд. 251, мається Збори в неділю, 12-го жовтня 1958 р., в церковній залі при В. 7-ій вул., по великій Службі Божій. Просяться члени вплачувати вкладки на час. Довжники будуть суспендовані. — В. Козар, предс.; В. Яцишин, кас.; М. Задойний, рек. секр.; Я. Кравчук, фін. секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Б-во св. Василія Великого, Відд. 364, повідомляє членів, що Місячні збори відбудуться в неділю, 12 жовтня 1958 р., о год. 2-ій по пол., в УНДомі — 3161 East 93rd St. Довгуючим членам пригадуємо, щоб вирівняли залеглі вкладки. — Управа.

ДІТРОЙТ, Миш. — Відд. 146, ім. І. Франка, повідомляє, що Місячні збори відбудуться в неділю, 12-го жовтня 1958 р., о год. 1:30 по пол., в Домі Укр. Амер. Осередку — при вул. Карпентер і Мічел. Просяться всіх членів прибути на збори, обговорити всі потрібні справи, а довжних членів — вирівняти свої залеглості. — М. Війтович, секр.

ДІТРОЙТ, Миш. — Б-во св. І Хрестителя, Відд. 292, повідомляє своїх членів, що Місячні збори відбудуться в неділю, 12-го жовтня 1958 р., о год. 1:30 по пол., в УНДомі. Просяться всіх членів прибути на збори й вирівняти залеглі вкладки. Маємо важливі справи до полагодження, а саме, відділовий правильник (статут) і доповнення від. урядників. — П. Кізел, предс.; Н. Ціко, кас.; П. Федик, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Управа Т-ва ім. І. Франка, Відд. 334, повідомляє своїх членів, що звичайні Місячні збори відбудуться в неділю, 12-го жовтня 1958 р., о год. 1-ій по пол. в УНДомі при 14-ій вул., кімн. ч. 22. Просяться довгуючих членів вирівняти свої залеглості. — Н. Задирецький, предс.; С. Боганек, кас.; Г. Демкович, рек. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 367, відбудуться в неділю, 12-го жовтня 1958 р., о год. 1:30 по пол., в церковній залі. Просимо, щоб всі члени явилися на зборах, бо є важні справи до полагодження, а саме, вибір помічних сил на Тов. Валь, який відбудеться 18-го жовтня. Подаємо до відома, що кінець року зближається і нам треба ще нових членів, щоб досягти нормальну квоту. Довгуючих членів просимо вирівняти свої вкладки. — К. Маньківський, гол.; П. Джюба, кас.; В. Поповичь, секр.

Посмертна Згадка

Михайло ШАРИЙ, член Т-ва „Співпраця", Відд. ч. 417 УНСоюзу в Луївсвілі, Кен., помер 24-го вересня 1958 р., на 78-му році життя. Покійний полишив у смутку дружину, 2 синів, доньку та 5 внуків. Покійний був відданим членом Т-ва та людиною хрустального характеру в своїм трудящім житті. На місце вічного спочинку супроводжали: Родина, Члени Т-ва, греко-кат. священик і Приятелі Покійного — В. И. П.!

І. Цибрівський, секр.

РОЗШУКИ

Анастасія Тихонюк, з дому Мовора, пошукує свого рідного брата, **ТЕОДОРА ШИША**, уродженого в селі Яструбичах, Сокальського повіту, що жив був у Сокалі і мав переселитись до Канади. Зголошення просимо слати на адресу ЗУАДКомітету:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
866 N. 7th Street
Philadelphia 23, Pa.

Родина з краю пошукує **Р. ЩАВІНСЬКОГО**, сина Івана і Гелени з Самбора. Хто знав би про нього, прошу писати:
Л. РЕЙНАРОВИЧ
159 N. 5th Street
Brooklyn, N. Y.

Катерина Максьо зі села Купна пошукує **АННУ КОЛОДІЙ**, із села Холовичі, Перемиського повіту, Зах. Україна. Хто знав би про неї, або вона сама, прошу писати на адресу:
John ZAPOLUCH
R # 2 Box 191 A
Pinconning, Mich.

ТАРЗАН, ч. 4139 Це тільки початок.

На команду провідника тубільці, душачись і захлинаючись, випили перед ним смердяче питво, до останньої краплини...

А коли вони одержували маски, знову ритмічно загуркотіли барабани.

Тарзан скривався. Він тепер знав, що був свідком церемонії приймання до кривавого „Ордену Черепів"!

Зміна адреси

До Адміністрації „СВОБОДИ",
81-83 Grand Street
(P. O. Box 346)
JERSEY CITY, N. J.

Долучаю 10 центів — прошу змінити мою адресу.

Моя СТАРА адреса була:
ЧИСЛО ВІДДІЛУ (якщо член УНС) ________
Ім'я і прізвище ________
Адреса ________

Моя НОВА адреса така:
Ім'я і прізвище ________
Адреса ________
Адреса ________